

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Sententiæ, quæ à Concionatore non videntur tractandæ. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

sonam spectante agitur quamvis etiam ad materiam reuocari potuissent, quorum similitudine, & alia huiusmodi penitus esse præcauenda, & effugienda intelligat; sæpè enim vidimus Concionatorum sententias aliquas dictaq; ad sacrum Inquisitionis tribunal fuisse delata, & meritò ipsos vel punitos, vel reprehensos ob nimiam licentiam, ac loquendi temeritatem.

Sententia, ac Doctrina, quæ in suggestu à Concionatore disputanda non videntur. Cap. V.

Primo loco tanquam basim eorum, quæ hoc capite proponimus, statuimus verba Concil. Trident. in decreto de Purgatorio, ubi hæc dicuntur, Apud rudem plebem difficilius, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerunque nulla fit pietatis accessio à popularibus concionibus secludantur. Incerta item vel quæ specie falsi laborant, euulgari ac tractari non permittant; Ea verò quæ ad curiositatem quamdam, aut superstitionem spectant vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala, & fidelium ostendicula prohibeant. Super hac sacrosancti Concilij doctrina innixi multas afferemus, quæ occurrunt sententias, quæ secundum hanc Concilij censuram, vel prætermitti omnino, vel leuiter tangendæ videntur in nostris popularibus Concionibus. Primum non expedit de concordia prædestinationis, ac liberi arbitrij agere, cum hæc veritas non facile possit tractari populari modo. Non agatur an prædestinatio sit ex præiudicatis meritis, nec ne. Cur hic sit prædestinatus non ille; an prædestinatus possit reprobari, vel contrà reprobatus saluari; hæc enim vix Theologi intelligunt. An ad eum peccati statum homo peruenire possit, vt Deus deneget auxilium suum; An liberum arbitrium possit omnia, vel aliqua opera moralia præstare, sine auxilio speciali; An facienti quod in se est per liberum arbitrium, Deus det infallibiliter gratiam, & quomodo, Cur Deus permittat peccata, quæ tamen posset impedire: Nunquam disputet, nec proponat quæstiones examinandas circa res, quæ in symbolo Apostolico continentur; sunt enim hi articuli Christianæ Religionis prima principia, quæ non debent in disputationem vocari apud Christianos, sed tantum explicari. Neque est necessarium, aut vtile disputare de prouidentia Dei, eo modo, quo solet agi contra infideles eam negantes, sed satis est docere ad fiduciam ingenerandam.

P P 4 dam.

dam. Philosophorum antiquas sententias multis iam annis per antiquos Patres explicatas, & expofas in medium non proferat, non curet dicere secundum Aristotelem, mundum esse æternum, vel animam ex eiusdem sententia esse mortalem, cum immortalem esse Aristoteles potius doceat. Nunquam dicat secundum philosophiam aliquid esse contrarium fidei nostræ, nam veræ philosophiæ, nihil habet fides contrarium, cum verum vero non repugnet. Non vocet in controuersiam, an mendacium officiosum sit licitum, nefas enim est affirmare illud licere, sicut neque defendi potest hominem in hac vita posse peruenire ad Apathiam, Non disputetur iam de facto Paradisus terrestris; Disputare de substantia, & existentia Christi in festo Incarnationis ex proposito, non est popularis materia, & an in Christo fuerit humana existentia cum in Scholis hæc quæstio tractanda sit, non coram populo, nisi quis obiter pauca delibaret. In quo consistat ratio formalis peccati originalis, & qua ratione in posteros Adæ transfundatur seriò disputare coram populo non videtur conueniens. Item An melius vel deterius sit esse in Inferno, quam omnino non esse. Efficacia gratiæ in quam re sita sit. Plures Christianos saluari, quam non saluari non credo esse veram sententiam, & sancti Patres Augustinus, Chrysostomus, & alij, contrarium potius docuerunt. Cambia Bisuntina, & Nundinalia vt modò sunt esse illicita vel licita; ne laboret statuere. Cum enim ex multis conditionibus, & disputationibus hæc pendeant, arduum, ac difficile videtur præcisè aliquid audiente multitudine pronunciare. Nec videtur tractandum non teneri peccatorem statim conteri, posse autem aliquem nolle conteri, non tamen posse velle esse in peccato; quis non videt hæc argutias esse à plebis auribus prorsus abhorrentes; Nec facillè statuat nisi in re satis manifesta, aliquam actionem esse peccatum mortale, cum sæpe multæ conditiones ad hoc requirantur, satis ad rei pòdus est dicere graue esse peccatum. Item an ad sacramentum confessionis sit necessaria perfecta contritio, quamuis id aliqui affirmarint non tamen videtur proponendum: sicut illa sententia, quæ affirmat occasiones aliquas peccandi, etiam si sint proximæ non impedire confessionem, Cum antiquiores contrarium docuerint. Non debet ita inuehi contra negociatores, vt dicat aliquo modo mercaturam esse illicitam; Angelos habere corpora subtilia, & aerea, quidam veterum Doctorum senserunt ta-

men

men omnino contrarium est tenendum esse incorporeos, Cœ-
 los non esse plures non est dicendum, licet aliqui antiquorum
 ita sint locuti, Nec est dicendum hominem per peccatum ima-
 ginem Dei amittere, cum imago si propriè loquamur, sit se-
 cundum substantiam naturæ, similitudo autem quæ in gratia
 consistit amittitur, Omnia opera infidelium moralia, esse
 peccata, est Caluini hæresis. Ignem inferni esse metaphoricum
 non potest dici. Petrus negans Christum, non potest verè ex-
 culari à peccato, licet D. Ambros. excuset. Peccatores qui sunt
 in peccato mortali habentes fidem Ecclesiæ, non esse eius
 membra dici non potest. An fuerint tres Magdalena, inutile
 est differere in concione; Communior sensus Christianorum
 unam agnoscit sororem Lazari, & peccatricem. Posse dari ab-
 solutionem sacramentalem absenti per literas, prohibuit
 Clemens VIII. summus Pontifex. Eucharistiam susceptam in
 peccato mortali scienter, postea ex opere operato suum ha-
 bere effectum, cum hominem pœnitet sui peccati, puto esse
 falsum. De causis Indulgentiarum ad valorem necessarijs,
 non videtur nimis exactè agendum. Omnes Apostolos in Pas-
 sione Christi fidem amisisse, non credo esse verum, An homo
 teneatur remittere iniurias in foro exteriori, non est causa
 tractanda in populari suggestu, nam licet pars negans possit
 locum habere, tamen potest esse occasio fouendi inimicitias,
 his qui potius ex odio, aut ira accusant, quam ex alia iusta
 causa, hæc & similia melius, ac tucius tacentur in Concioni-
 bus, quàm disputantur, tum quia ipse res non videntur scitu
 necessaria, tum quia difficilè est eas. ita consideratè enuclea-
 re in populari conuentu, quin aliquod verbum effugiat, quod
 minus cautè vel fundat orator, vel accipiat auditor, quare
 quod initio monui, rursus inculcabo, non ex mea solum, sed
 omnium sapientum sententia, vt Concionator non solum res,
 præmeditatur, atque diligenter perpendat, sed etiam dicendi
 modos, & phrasas, ac verba, præsertim in rebus, quæ maiori
 consideratione indigent, neque facile inter dicendum, quæ
 tunc primum occurrunt effundat, alioquin continget, vt vbi
 impetus ille refederit, meliusq. rem considerauerit multa
 cum dixisse pœniteat, posteriores quippe cogitationes, vt est
 in prouerbio sapientiores sunt, & sanè sapientis non est dice-
 re non putaram. Dandum tamen aliquid in hac parte Con-
 cionatoribus antiquis, rectèq. in hac facultate versatis, si mo-
 do, & hi iudicio satis maturo polleant, nec sint in loquendo
 præci-

Nô facile di-
 cat, quæ dicé
 do occurrūt
 non præme-
 ditata.

præcipites. Caterum communis regula tenenda plurimum est ijs præsertim, qui magis ingenio, quam Iudicio præditi sunt. Estq; hæc doctrina tutior secundum quam rectè exponitur illud Psalms verbum: Vanum est vobis ante lucem surgere, surgite postquam sederitis. Illi certè ante lucem surgunt, qui inutiliter verbum proferunt, quod qualiter profecti debeat nulla meditatione didicere, vnde consilium datur, surgite postquam sederitis scilicet, vt per quietem meditando verbum colligant, quod per laborem locutionis non in vanum, sed in audientium lucrum spargant Greg. sic ait, Quic-

Psal. 126. quid in subditorum profectu doctor exhibet, aut de exemplo electorum accipit, aut magisterio sacri eloquij, aut reuelatione interna, ac secretæ Contemplationis, nam si contemplationis reuelatione caruerit in ordine prædicationis, vitæ perfectus non erit] Huc facit exemplum Christi, qui per no-

Sub finem
lib. 3. expo.
in 1. Reg.

Luc. 6.

stem in oratione vigilabat, & interdium concionabatur.

Omnis Ostentatio vana fugienda. Cap. VI.

INterdicendum maximè abhorrere debet sacer orator ab omni verbo gestuq; vel dicendi modo quo significetur nimium sibi placere in eo quod dicit, tanquam gloriam suam quærat non Christi. Mirum quantum ea ostentatio de persona Concionatoris deq; Verbi diuini dignitate, atque adeo de fructu Concionum detrahit, facit hoc contra quosdam elatos prædicatores, qui magnificent verbis Philacteria, quod Greg. Nazianz. notauit; Non is (inquit) qui sapit verbis mihi sapiens erit, neque qui linguam habet volubilem, animum vero ineruditum sepulchrorum instar, quæ extrinsecus sunt ornata & speciosa intus autem mortuorum cadauera, & multum recondunt fetorem, sed ille, qui pauca de virtute loquitur, multa verò ostendit operibus, fidemq; sermonis per vitæ roborat actionem, si quidem longe mihi præstabilior est forma pulchritudo, quæ conspici potest, quam quæ sermonis splendet, sed quæ operibus collucet, intellectus enim bonus facientibus eam, & non prædicantibus eam, ait diuinus Propheta.]

In orat. de
plaga græ.
initio.

In Prædicato
res, qui sua
nimis magni
ficè veditat.

Solent aliqui sententiam aliquam adeò magnificè vendicare, vt nihil eiusmodi antea se audiuisse dicant, & magna quadam, & singularia se dicturos polliceri, nec rarò parturiunt montes